

A harmadik hadikölcsön szegedi sikeréért.

(Saját tudósítónktól.) Az október 17-én kibocsátásra kerülő harmadik hadikölcsön minél teljesebb sikere érdekében dr. *Cicatricis* Lajos főispán máris megindította az akciót. Kedden délelőttre nagyobb értekezletet hívott össze a városháza közgyűlési termébe, amely megállapított programjához megszabta annak az akciónak a kereteit, mely hivatalosan a hadikölcsön ügyét Szegeden a legteljesebb győzelemre vinni. Az értekezlet eléggé népes volt és ami különösen fontos és öröndetes, a kereskedő és iparos osztály mellett nagy számban jelentek meg a gazdaemberek. Sokan jöttek el a tanítónők és tanítók közül, a kikre ép Szegeden fontos és nemes szerep vár a hadikölcsön sikerének teljessé tételét célzó munkában. A város hatóságát a polgármesteren kívül a tanács több tagja képviselte.

Az értekezletet a főispán véghetetlenül logikus, meggyőző, szakzszerű, de emellett mindenki számára érthető beszéddel nyitotta meg. Vázolta a hadikölcsön természetrajzát, utalt arra a lelkes készségre, amellyel az első két hadikölcsön ügyét a nemzet szolgálta. A háborúhoz pénz kell — mondta a főispán — és ezt a pénzt nem lehet azon az úton előteremteni, amelyen az állam szükségleteit békeidőkben fedezte. A kibocsátásnak az a formája, amelyhez a háború kitörése óta folyamodik a kormány, kezdetben talán népszerűtlen volt, mert nem ismerték nálunk. Ma már a legszélesebb rétegek tudják, hogy ezeknek a papiroknak vásárlásával nemcsak hazafiúi kötelességet teljesítenek, hanem a saját gazdasági érdekeiket is a legcélszerűbben szolgálják. Tudják, hogy a kötvényeknek a pénzzel egyenlő értékük van és szükség esetén mobillá is tehetők. Tekintettel kell azonban arra lenni, hogy az első két hadikölcsönben való részvétel például egyes városokat, egyesületeket nagyon igénybe vett, ezekre most nem számíthatunk olyan mértékben, mint az eddigi kibocsátásoknál. Viszont a mostani akcióba bele kell vonni mindazokat, akik a hadikölcsön ügyétől érthető okokból mindig távol maradtak. Hogy az akció minden részletre kiterjedő gondossággal meginduljon, a szervezés munkáját már most meg kell kezdeni.

Az értekezlet nagy figyelemmel hallgatta a főispán fejtegetéseit, amelyek után központi bizottságot alakított. A bizottság elnöke a főispán, társelnöke a polgármester, ügyvezetője a tiszti főügyész lett. Ez a bizottság intézi az agitáció munkáját, részint a sajtó, részint gyűlések, részint küldöttségek révén, amelyek városrészenként más-más tagokból állanak és lakásukon keresik fel a polgárságot.

A központi bizottságot az ügyvezető, dr. *Turóczy Mihály* még ezen a héten összehívja, hogy a szervezés és agitálás munkáját bevezesse.

Válság nyugaton, délen és keleten.

Berlin, október 5. Németek és magyarok egyaránt feszült figyelemmel kísérik a nyugati front eseményeit. Szívvel-lélekkel ott vannak azokkal a németekkel, akik több mint egy éve feltartóztatják két nagy nemzet rohamát. A jelenlegi támadás pedig a legborzalmasabb a világtörténelemben. Akár a tervezett időpontban, akár politikai nyomás folytán elszorítva kezdődött meg ez a támadás, nem tagadható, hogy az ellenséges vezérkarok terve bizonyos tekintetben nagyszabású. A háború folyamán négyszer kísérelték meg, hogy „Franciaország megszállóinak” az ércfalát keresztültörjék és mind a négyszer kudarcot vallottak. Veszteségeik *Soissonsban*, a *Champagneban*, a *Maas és Mosel közt* és az *Artoisban* rettenetesek voltak. Támadásaik egyetlenegy ponton sem tudták megingatni a németek sorait, a nyáron pedig arra sem voltak képesek, hogy keleti szövetségeseik helyzetén — bármennyire kérte is az őket erre — könnyítsenek. Egyik orosz vár a másik után esett el és a szövetséges csapatok *Kurlandban* és *Litvániában*, *Lengyelországban* és *Volhíniában* feltartóztathatatlanul kergették maguk előtt az orosz csapatokat, mialatt nyugaton a németek frontja rendíthetetlenül állott. Ezek a tapasztalatok érezték meg az általános támadás tervét.

Megkezdődött az irtózatoss bombázás azzal a céllal, hogy a védelem minden mesterművét porrá zuzza. Emberanyagot sem kíméltek. Ennek a hadműveletnek stratégiai célja nem lehet kétséges: nagy túlerővel legyőzni, visszaszorítani és áttörni a német vonalat. Nagyobb mértékben a mi gorlicei áttörésünket akarták lemásolni. A döntés még nem történt meg, azzal nem ártatjuk magunkat. A véres-keserves harcoknak még nincs végük, a védőknek még nem adatott meg megpihenniük, a száz mérföldig elhalló bombázás újult erővel folyik. De semleges oldalról már hallszik: „az *Aisne* nem *Dunajec*” és egy máris kitűnt: a támadás hallatlan erejénél nagyobb az ellentállás ereje, amelynek köszönhető, hogy az ellenség egy heti eredménye nagyon mérsékelt, helyenkint területnyereséggé zsugorodott össze.

Sztratégiai sikert tehát nyugati ellenfeleink még nem értek el és teljesen jogosult az eddigiekből az a reményünk, hogy a sikerre való kilátásuk erősen megcsapant. Nem alaptalan az a feltevés, hogy ily esetekben minden nap nem a támadó, hanem a védekező sikerének az esélyeit növeli. A német csapatok eredményes ellentámadásai, nagyszámu német tartalékok vonalba küldése, a német csapatok meg nem rendült harcvágya, az ellenségnek naponkénti hasztalan kísérletei, hogy előbbre jusson, valószínűvé teszik az ezentuli áttörés kudarcát. Nem akarjuk könnyelműen azt állítani, hogy megszűnt a krízis, de csak figyelemmel kell kísérnünk az angol és francia sajtó nyilatkozatait és azokból kiolvashatjuk, hogy a dolog másként alakult, mint ahogy odaát titokban remélték. — Arra intik ugyanis az antant népeit, hogy a „nagy fordulatra” vonatkozó reménnyel még egy kicsit várni kell, miközben alig tudják magukba fojtani annak a bevallását, hogy erre a nagy fordulatra ép most lett volna olyan nagy szükség. Olyan szép is lett volna, a nyugati harctéren és a *Balkánon* egy csapásra a világtörténelmet az antant szája-íze szerint alakítani.

A *Balkánon* közeledik a döntés. Párisból jelentik, hogy *Joffre* politikai okokból, — hogy *Bulgáriára* és *szomszédaira* nyomást gyakoroljon, — szánta rá magát a még korainak tartott nagy támadásra. *Poincaré* és *Delcassé* a lemondásukkal való fenyegetéssel bírták csak rá. Akár így van, akár másképp, az az egy bizonyos, hogy a támadás politikai hatást nem ért el. Sem *Bulgáriából*, sem *Romániából*, de még *Görögországból* sem érkezett hiteles értesítés arról, mintha eddigi magatartásukon változtatni akarnának.

A *Balkánon* is magukra maradnak Anglia és Franciaország. *Olaszország* nem mehet velük, egyrészt, mert nincsenek fölösleges csapatai mellék-hadszinterekre, másrészt, mert ezzel végleg elidegenítené *Görögországot*. Oroszország csak a Fekete-tenger és a Duna felől támadhatna. Ámde Oroszországnak is vajmi mérsékelt az erőfölősége. Az újabb hadszíntéren való szerepléstől azonban egy másik nagyon nyomós ok is visszatartja Oroszországot: az orosz belső válság. *Goremykin* a cárra támaszkodva dacol a dumával, dacol engedekekenyebb miniszter társaival és az egész orosz társadalommal. Ámde a legújabb hírek szerint *Goremykinnek* tudtára adták, hogy ez az orosz társadalom szövetkezni akar a munkásnéppel, mely már kiadta az általános sztrájk jelszavát. A cár — úgy hírlik — most már kapitulálni akar és a dumát rögtön össze akarja hívni. A дума köréből eredő ezen hírek egyelőre megbízhatatlannak. Ha azonban a cár és *Goremykin* megmaradnak eddigi álláspontjukon, akkor Oroszország oly belső válság előtt áll, aminőt eddig még nem élt át. Ha az orosz politikusok arra az álláspontra helyezkednek, — s ez egyáltalán nincs kizárva, — hogy *Konstantinápoly* helyett inkább az orosz bihatalmat ragadják magukhoz, a cár szövetségeseire nézve ez a világháború még különös alakulatot vehet.

Német jegyzék Norvégiához.

Krisztiania, október 5. A berlini norvég követség a német birodalmi külügyi kormánytól a napokban jegyzéket kapott, a mely kifejti, hogy a német admirális vezérkara vizsgálatot tartott a *Hakon VII.* norvég gőzös elkobzott postája miatt és megállapította, hogy a német tengeralattjáró naszád parancsnokának jelentése szerint a postacsomagokban, amelyeket a tengerbe dobott, hadidugáru volt, főleg élelmiszer, amely valószínűleg az ellenséges államoknak volt szánva. A londoni egyezmény 54. cikke értelmében tehát a német tengeralattjáró naszád parancsnokának joga volt azt minden további vizsgálat nélkül megsemmisíteni.

Azokat a postacsomagokat, amelyek nem tartalmaztak hadi dugáru, a német hadihajó parancsnoka visszaadta a norvég hajónak. Négy postaszáskot, amelyek az ellenséges országokba voltak címezve, a német parancsnok magával vitt és a német hatóságoknak szolgáltatotta be. A levélpostát a hágai egyezmény nem védi, mert a hadviselő államok, köztük Oroszország nem ratifikálták s így a 9. cikk ebben a háborúban nem alkalmazható. Ellenséges hadihajók a német levélpostát kiemelés nélkül kezelik a semleges hajókon és minden alkalommal lefoglalják, tehát Németországnak is joga van hasonló eljárást követni s így a norvég kormány tiltakozása nem tekinthető jogosnak.

A német birodalmi kormány mindazáltal elhatározta, hogy a semleges államok érdekeinek kiméltése céljából ezentul nem bántja a semleges hajók levélpostáját, még ha az ellenséges országokba megy is. Ennek az elhatározásnak értelmében a birodalmi postaigazgatóság a *Hakon VII.* norvég hajóról elvitt levélpostát kiszolgáltatta a norvég postaigazgatóságnak. (M. T. I.)

Adakozzunk a rokkantaknak és a világtalan katonáknak!

Fűtőszén, diókoksz, aprított tűzifa

legolcsóbb beszerzési forrása

Viederker Pál

Szeged, Tisza L.-körút 87.
Telefon 13-16. Kovácsszén és faszén napi áron kapható.